



## ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ

19 травня 2017 року

м. Київ

### Р І Ш Е Н Н Я № 79/вс-17

Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у складі колегії:  
головуючого - Тітова Ю.Г.,  
членів Комісії: Луцюка П.С., Щотки С.О.,

розглянувши питання про проведення співбесіди за результатами дослідження досьє Алєєвої Інни В'ячеславівни, кандидата на зайняття вакантної посади судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду у межах процедури конкурсу, оголошеного Вищою кваліфікаційною комісією суддів України (далі - Комісія) 07 листопада 2016 року,

встановила:

Рішенням Комісії від 07 листопада 2016 року № 145/зп-16 оголошено конкурс на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

01 грудня 2016 року Алєєва І.В. звернулася до Комісії із заявою про проведення стосовно неї кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду за спеціальною процедурою призначення (далі - конкурс).

Алєєва І.В. взяла участь у конкурсі як особа, яка має стаж роботи на посаді судді згідно з вимогами, передбаченими пунктом 1 частини першої статті 38 Закону України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон № 1402-VIII).

Згідно з рішенням Комісії від 05 грудня 2016 року № 5/вс-16 Алєєву І.В., зокрема, допущено до участі у конкурсі.

Рішенням Комісії від 11 січня 2017 року № 2/зп-17 призначено кваліфікаційне оцінювання 653 кандидатів, зокрема Алєєвої І.В., допущених до участі у конкурсі на зайняття 120 вакантних посад суддів касаційних судів у складі Верховного Суду.

Відповідно до рішення Комісії від 10 лютого 2017 року №41/вс-17 кандидата Алєєву І.В., зокрема, допущено до проходження кваліфікаційного оцінювання для участі у конкурсі.

Метою кваліфікаційного оцінювання є визначення здатності кандидата на посаду судді здійснювати правосуддя у відповідному суді за критеріями:

компетентність (професійна, особиста, соціальна тощо), професійна етика та доброчесність (частини перша та друга статті 83 Закону № 1402-VIII).

За результатами кваліфікаційного оцінювання кандидата на посаду судді вищого спеціалізованого суду або Верховного Суду Комісія ухвалює одне з двох рішень про підтвердження або не підтвердження здатності такого кандидата здійснювати правосуддя у відповідному суді, а також визначає рейтинг кандидата для участі у конкурсі (пункт 4 частини п'ятої статті 81 Закону № 1402-VIII).

Закон передбачив проведення кваліфікаційного оцінювання у два етапи це: 1) складення іспиту; 2) дослідження досьє та проведення співбесіди (частина перша статті 85 Закону № 1402-VIII).

Положенням про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення передбачено, що визначення відповідності судді (кандидата на посаду судді) критеріям кваліфікаційного оцінювання, затвердженого рішенням Комісії від 03 листопада 2016 № 143/зп-16 (далі - Положення), здійснюється членами Комісії за їх внутрішнім переконанням відповідно до результатів кваліфікаційного оцінювання (пункт 1 глави 6 Положення).

За результатами співбесіди з кандидатом Алєєвою І.В., яка проводилася Комісією у колегіальному складі у відкритому засіданні, відеотрансляція якого відбувалася у режимі онлайн, заслухавши доповідача, уповноваженого представника Громадської ради доброчесності (далі - ГРД) Верланова С.О., кандидата Алєєву І.В., дослідивши матеріали суддівського досьє та досьє кандидата (далі - досьє кандидата), Комісія дійшла висновку про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду критеріям доброчесності та професійної етики з огляду на таке.

За результатами складеного іспиту Алєєва І.В. набрала 146,75 бала, зокрема за складення письмового анонімного тестування та виконання практичного завдання набрала 68,25 та 78,5 бала відповідно.

Згідно з рішенням Комісії від 29 березня 2017 року № 22/зп-17, Алєєву І.В. допущено до другого етапу кваліфікаційного оцінювання у межах процедури конкурсу, а саме дослідження досьє та проведення співбесіди.

На підставі висновку за результатами тестування особистих морально-психологічних якостей та загальних здібностей Алєєвої І.В. визначено рівні показників критеріїв особистої, соціальної компетенції, професійної етики та доброчесності.

З метою сприяння Комісії у встановленні відповідності кандидата критеріям професійної етики та доброчесності для цілей кваліфікаційного оцінювання та в межах повноважень, передбачених частиною шостою статті 87 Закону, ГРД надала Комісії затверджений висновок про невідповідність кандидата на посаду судді Верховного Суду Алєєвої І.В. критеріям доброчесності та професійної етики.

Підставами для висновку ГРД зазначила недотримання кандидатом суддею Алєєвою І.В., принципу незалежності судді та невідповідність способу життя кандидата задекларованим доходам.

Установлюючи відповідність Алєєвої І.В. як кандидата на посаду судді Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду критеріям

професійної етики та доброчесності, Комісія враховує, що громадянським суспільством та законодавством презюмується наявність у суддів не лише професійної кваліфікації, але й відповідного рівня моральних якостей та чеснот, що відповідатимуть функціям, які виконуватимуть такі особи.

Базові міжнародні стандарти поведінки суддів, закріплені в Основних принципах незалежності судових органів, схвалені резолюціями Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, а також регламентовані Бангалорськими принципами поведінки суддів від 19 травня 2006 року, схваленими Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27 липня 2006 року № 2006/23 (далі - Бангалорські принципи).

Цими міжнародними актами утверджено, що довіра суспільства до судових органів влади посідає першочергове місце для підтримки незалежності судових органів, як передумови забезпечення правопорядку в сучасному демократичному суспільстві та основної гарантії для кожної особи справедливого вирішення справи в суді.

З метою укріплення суспільної довіри до судових органів суддя має виявляти та підтримувати високі стандарти поведінки суддів.

Керуючись нормами Конституції України, вимогами Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та міжнародними актами у сфері судочинства, XI черговий з'їзд суддів України 22 лютого 2013 року затвердив Кодекс суддівської етики (далі - Кодекс), в якому судді передбачили низку правил щодо належної поведінки - як службової, так і позаслужбової.

У статті 1 Кодексу визначено, що суддя має бути прикладом неухильного додержання закону і принципу верховенства права, присяги судді, а також дотримання високих стандартів поведінки з метою зміцнення довіри громадян у чесність, незалежність, неупередженість та справедливість суду.

З метою дотримання цих стандартів поведінки суддя має докладати всіх зусиль до того, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та проінформованої людини, його поведінка була бездоганною (стаття 3 Кодексу).

Відповідно до частини третьої статті 85 Закону № 1402-VIII дані про поведінку судді і дотримання етичних норм заносяться до суддівського досьє.

Згідно з Положенням про порядок ведення суддівського досьє, затвердженим рішенням Ради суддів України від 5 червня 2015 року № 57, зміст суддівського досьє складають, зокрема, дані про відповідність судді етичним та антикорупційним критеріям.

У розділі 10 суддівського досьє Алеєвої І.В. містяться дані щодо дотримання правил професійної етики та відповідності критеріям доброчесності, а саме: відповідність витрат і майна судді та членів його сім'ї, а також близьких осіб задекларованим доходам, зокрема, копії відповідних декларацій, поданих суддею відповідно до законодавства у сфері запобігання корупції; інші дані щодо відповідності судді вимогам законодавства у сфері запобігання корупції; дані щодо відповідності поведінки судді правилам суддівської етики.

За результатами дослідження досьє Алеєвої І.В. Комісія встановила такі відомості.

Постановою Верховної Ради України від 22 вересня 2011 року № 3784-VI «Про обрання суддів» Алєєву І.В. обрано суддею Вищого господарського суду України (далі - ВГСУ).

У 2012 році відповідно до норм Житлового кодексу УРСР, Положення про порядок надання суддям Вищого господарського суду України службового житла і користування ним, затвердженого наказом Голови ВГСУ від 03 листопада 2011 року № 102, на підставі рішення зборів суддів Вищого господарського суду України від 13 вересня 2011 року № 11 (далі - Положення) кандидат як суддя одержала службове житло - трикімнатну квартиру, загальною площею 112,1 кв. м. у м. Києві в новобудові.

У 2013 році на підставі рішення Печерської районної в місті Києві державної адміністрації зазначену квартиру виключено з числа службових, а 18 липня 2014 року відділом приватизації державного житлового фонду управління житлово-комунального господарства Печерської районної в м. Києві державної адміністрації видано свідоцтво про право власності на цю квартиру чоловікові судді Алєєвої І.В. - Нетребі Петру Миколайовичу, шлюб з яким зареєстровано відділом державної реєстрації актів цивільного стану Пролетарського районного управління юстиції у м. Донецьку 22 грудня 2012 року.

На підставі договору дарування, укладеного 05 грудня 2014 року між чоловіком Нетребою П.М. та кандидатом Алєєвою. І.В., остання набула 100% права власності на зазначену квартиру.

Вартість подарованої кандидату членом сім'ї першого ступеня спорідненості квартири становить 1 918 800 грн.

Зазначені обставини підтверджуються поясненнями кандидата, наданими ГРД відомостями з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, інформацією НАБУ, а також деклараціями про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру (далі - декларації) за 2012-2015 роки кандидата, які містяться в досьє.

Таким чином, Комісія встановила, що кандидат безкоштовно одержала у власність раніше видану як службову квартиру, вартість якої на час набуття становила 1 918 800 грн.

Житловим кодексом УРСР передбачено, що службові жилі приміщення призначаються для заселення громадянами, які у зв'язку з характером їх трудових відносин повинні проживати за місцем роботи або поблизу від неї. (стаття 118 ЖК УРСР).

Статтею 132 Закону України від 07 липня 2010 року № 2453-VI «Про судоустрій і статус суддів» (далі - Закон № 2453-VI) з метою забезпечення житлових умов суддів встановлено, що після призначення суддя Конституційного Суду України, Верховного Суду України, вищого спеціалізованого суду, апеляційного, місцевого суду, який потребує поліпшення житлових умов, забезпечується службовим житлом за місцем знаходження суду.

Згідно з Положенням службове житло призначається для заселення суддями та членами їх сімей відповідно до статті 132 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», які після призначення на посаду судді Вищого господарського суду України потребують поліпшення житлових умов (пункт 1.4. Положення).

Відповідно до встановленого порядку службове житло надається судді на всіх членів сім'ї, які проживають разом з ним (а також на дружину (чоловіка) і неповнолітніх дітей, які проживають окремо від заявника в даному та іншому населеному пункті) ( пункт 2.11 Положення).

Комісія за результатами співбесіди встановила, що ордер на службове житло видавався кандидату у 2012 році на сім'ю, яка складалась з чотирьох осіб - кандидата, її чоловіка, а також доньки (\_\_\_\_ року народження) та матері чоловіка.

Проте, як пояснила кандидат Алєєва І.В., до одержання службового житла вона мешкала за первісним місцем реєстрації в м. Донецьку. В Києві разом з чоловіком проживала у друзів. Дочка та матір чоловіка, яких включено в ордер на службове житло, разом з ними не мешкали, а лише «їздили».

За результатами дослідження декларацій про майно, доходи, витрати і зобов'язання фінансового характеру за 2012-2016 роки кандидата Комісія встановила, що ні матір, ні дочка чоловіка членами сім'ї декларанта не були, оскільки єдиним членом своєї сім'ї Алєєва І.В. зазначала чоловіка Нетребу П.М. Під час співбесіди кандидат Алєєва І.В. підтвердила, що на час заповнення декларацій, зокрема і у 2012 році, дочка та матір чоловіка кандидата, мешкали окремо.

Як пояснила кандидат, з числа включених в ордер на службове приміщення осіб право на безоплатну приватизацію житла не використали донька та матір чоловіка, а також частково чоловік. Водночас кандидат Алєєва І.В. реалізувала право на приватизацію житла, оскільки у 2011 році приватизувала належну їй на праві користування квартиру в м. Донецьку загальною площею 36 кв. м.

Волевиявлення чоловіка обдарувати приватизованою квартирою кандидата, остання пояснила захистом її інтересів у майбутньому, оскільки до створення з нею родини чоловік мав своє життя.

Бангалорські принципи визначили показник «3» поведінки суддів «Чесність і непідкупність» та принцип, згідно з яким чесність і непідкупність є необхідними умовами належного виконання суддею своїх обов'язків. Закріплюючи положення про застосування цього принципу, у Бангалорських принципах наголошується, що суддя повинен дбати про те, щоб його поведінка була бездоганною з точки зору стороннього спостерігача. Дії та поведінка судді повинні підтримувати впевненість громадськості у чесності й непідкупності судових органів. Не досить лише вершити правосуддя, потрібно, щоб його звершення було очевидним для загалу (пункти 3.1, 3.2 Бангалорських принципів).

Рішенням Ради судді України від 04 лютого 2016 року № 1 затверджено Коментар до Кодексу суддівської етики.

У коментарі до статті 3 Кодексу, зміст якої зазначено вище у рішенні, роз'яснено, що володар мантиї повинен докладати всіх зусиль, щоб, на думку розсудливої, законослухняної та поінформованої людини, його поведінка була бездоганною .

Поняттю «законослухняна людина» відповідає таке визначення: людина, яка здатна (спроможна) шанобливо ставитись до існуючих рішень, настанов,

законів, дотримуватись їх, визнавати і шанувати суспільні авторитети, виконувати свої громадські, суспільні обов'язки.

Розсудливою ж людиною є та, яка здатна мисленням впорядкувати, визначити та систематизувати відповідні явища та правовідносини; поінформованою - людина, обізнана у відповідній галузі або правовідносинах, про ті чи інші обставини чи події.

Суддя повинен уникати порушень етики та всього того, що виглядає як порушення етики, в усіх видах його діяльності - як професійній, так і в приватній.

Встановлені обставини щодо одержання службового житла на осіб, які не належали до членів родини у розумінні Положення, виведення житла з числа службового, приватизація цього житла та подальше відчуження на користь судді через нетривалий період часу після призначення кандидата на посаду судді ВГСУ засвідчують недотримання суддею Алєєвою І.В. етичних норм та дають Комісії підстави для висновку про те, що кандидат, використовуючи гарантоване статтею 132 Закону № 2453-VI право на забезпечення житлових умов, не у правовий спосіб набула у власність виділене їй суспільством для здійснення повноважень службове житло.

Безумовно, така поведінка судді шкодить суспільно-правовому авторитету судової влади.

Окрім цього, згідно з наданою ГРД інформацією Департаментом спеціальних розслідувань Генеральної прокуратури України проводиться досудове розслідування у кримінальному провадженні № НОМЕР\_1 за підозрою колишнього голови ВГС України Татькова В.Г., його колишнього заступника Емельянова А.С. (нині суддя вказаного суду) та колишнього головного спеціаліста канцелярії управління документального забезпечення суду ОСОБА\_1 у вчиненні злочинів проти правосуддя - втручання в діяльність судових органів та незаконне втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду, тобто у вчиненні злочинів, передбачених частиною другою статті 376, частиною другою статті 376-1 Кримінального кодексу України.

Наприкінці 2010 року Татьков В.Г., будучи суддею ВГС України та обіймаючи адміністративну посаду голови суду, у зв'язку із введенням у 2011 році автоматизованої системи документообігу в усіх судах загальної юрисдикції з метою створення умов для здійснення розподілу окремих судових справ (касаційних скарг) між визначеними суддями, а також для незаконного втручання в автоматизовану систему «Документообіг спеціалізованого суду» вирішив створити у ВГСУ значну кількість штучних спеціалізацій (тотожних за змістом), за частиною з яких визначав лише одного або двох суддів, позбавивши інших суддів можливості брати участь у розгляді таких справ, чим перешкодив їм належно виконувати свої службові обов'язки.

Досудовим розслідуванням на цей час встановлено 10546 випадків розподілу справ (заяв) на одного суддю ВГСУ (безальтернативно) у так званих тотожних спеціалізаціях та 10816 випадків внесення до автоматизованої системи документообігу ВГСУ недостовірних відомостей щодо можливості участі судді в автоматизованому розподілі справи (касаційної скарги).

У період з 01 січня 2011 року до 01 травня 2014 року за такими тотожними спеціалізаціями, автоматизований розподіл у яких відбувався безальтернативно, слідством визначено групу суддів ВГСУ, до якої віднесено й кандидата Алеєву І. В.

З набуттям Законом № 2453-VI чинності в судах України введено автоматизовану систему документообігу.

Згідно з вимогами статті 2-1 Господарського процесуального кодексу України та Положення про автоматизовану систему документообігу суду, затвердженим рішенням Ради суддів України від 26 листопада 2010 року № 30, ведення автоматизованої системи документообігу у господарських судах мало метою, зокрема, забезпечити об'єктивний та неупереджений розподіл справ між суддями з додержанням принципів черговості, рівної кількості справ для кожного судді, вірогідності, з урахуванням навантаження кожного судді, спеціалізації, а також вимог процесуального закону.

За результатами дослідження матеріалів суддівського дос'є Алеєвої І.В. Комісія встановила суттєву розбіжність в навантаженні кандидата порівняно з іншими суддями ВГСУ у 2012-2013 роках. Так, в 2012 році її навантаження становить 338 справ, а середнє навантаження на суддю ВГСУ - 239 справ; у 2013 році навантаження Алеєвої І.В. - 472 справи, середнє навантаження на суддю ВГСУ - 197 справ, у 2014 році середнє навантаження у Алеєвої І.В. - 246 справ, середнє навантаження на суддю ВГСУ - 174 справи.

Інформація Генеральної прокуратури України та встановлені обставини у їх сукупності засвідчили про те, що у ВГСУ існувала практика розподілу справ між суддями без дотримання передбаченого законом принципу рівної кількості справ для кожного судді.

Кандидат зазначила, що дійсно до її провадження надходило багато касаційних матеріалів, більше ніж у середньому на суддю. Проте такий стан розподілу справ був зумовлений фактично відпрацьованими днями упродовж відповідних періодів. Оскільки вона не використовувала відпустку, їй більше розподілялись касаційні матеріали. Також кандидат повідомила, що значну кількість касаційних матеріалів вона повертала заявникам через недотримання процесуальних вимог. Тому, при повторному зверненні зазначені матеріали надходили їй на розгляд.

Але наведені доводи не підтвердились за результатами дослідження матеріалів дос'є та відомостей про розгляд суддею Алеєвою І.В. касаційних справ протягом 2011-2016 років, наданих Комісії самим кандидатом. Відповідно до цих відомостей із передбачених чинним законодавством 251 робочого дня у відповідних роках, суддя Алеєва І.В. відпрацювала, зокрема у 2012 році - 183, а у 2013 році - 201 днів. Водночас саме у ці роки показники навантаження кандидата навіть з урахуванням повернених суддею без розгляду матеріалів є значно вищим порівняно із середнім навантаженням на суддю ВГСУ.

Законодавство, норми якого врегульовують організацію здійснення правосуддя в Україні, визначало і визначає обов'язком судді вирішувати судові справи з дотриманням засад і правил судочинства (стаття 55 Закону № 2453-VI, стаття 56 Закону № 1402-VIII).

Зазначені вимоги чинного законодавства кореспондуються з правилами суддівської етики (стаття 10 Кодексу).

Встановлені за результатами дослідження матеріалів досьє та під час проведеної співбесіди з кандидатом обставини, які засвідчують очевидно нерівномірний розподіл справ поміж суддями ВГСУ, надмірну кількість касаційних матеріалів, які перебували на розгляді Алєєвої І.В., дають Комісії підстави для обґрунтованого сумніву у дотриманні вимог статті 2-1 Господарського процесуального кодексу України в суді і, як наслідок, дотримання, зокрема Алєєвою І.В., цих вимог та принципу незалежності під час здійснення правосуддя.

Водночас за результатами співбесіди Комісія констатує, що кандидат Алєєва І.В. не підтвердила законності джерел походження набутих її родиною у власність транспортних засобів у період з 2012-2014 років, а саме: автомобілів Ford Transit (2012 року випуску) та Porsche Cayenne (2013 року випуску), а також мотоциклів Lifan SM100A (2012 року випуску), Viper MX 150J (2011 року випуску).

Згідно з інформацією НАБУ та відомостями декларацій кандидата сукупний дохід її родини за 2012-2016 роки становив - 1 615 295 грн, з яких 1 215 195 грн - дохід кандидата та 400 100 грн - дохід чоловіка кандидата.

Пояснення Алєєвої І.В. щодо оформлених кредитів для придбання транспортних засобів, які, як вона зазначила, були вкрай необхідними для вирішення питань облаштування життя в м. Києві, погашення цих кредитів за рахунок готівкових коштів, заощаджених за час роботи на посаді судді, а також коштів, якими допомогли родичі з Німеччини, Комісія оцінює критично, оскільки вони не підтверджуються матеріалами досьє кандидата та є суперечливими.

З огляду на зазначені обставини, зважаючи на висновок за результатами тестування особистих морально-психологічних якостей та загальних здібностей Алєєвої І.В., висновок Громадської ради доброчесності, Комісія вважає, що Алєєва І.В. не підтвердила відповідності вимогам професійної етики та доброчесності, а тому кандидата за критеріями «Професійна етика» та «Доброчесність» оцінено у 0 балів за кожним.

Відповідно до пункту 4 глави 6 розділу II Положення про порядок та методологію кваліфікаційного оцінювання, показники відповідності критеріям кваліфікаційного оцінювання та засоби їх встановлення, затвердженого рішенням Комісії від 3 листопада 2016 року № 143/зп-16 (далі - Положення), рішення про підтвердження здатності здійснювати правосуддя суддею (кандидатом на посаду судді) у відповідному суді ухвалюється у разі отримання ним мінімально допустимих і більших балів за результатами іспиту та оцінювання критеріїв особистої і соціальної компетентності, а також бала, більшого за 0, за результатами оцінювання критерію професійної етики чи критерію доброчесності.

З огляду на наведене та той факт, що за результатами оцінювання за критеріями «Професійна етика» та «Доброчесність» кандидат Алєєва І.В. набрала 0 балів, Комісія дійшла висновку, що вона не підтвердила здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Ураховуючи викладене, керуючись статтями 88, 93, 101 Закону № 1402-VIII, Положенням, Комісія

вирішила:

визнати Алєєву Інну В'ячеславівну такою, що не підтвердила здатності здійснювати правосуддя у Касаційному господарському суді у складі Верховного Суду.

Головуючий

Ю.Г. Тітов

Члени Комісії:

П.С. Луцюк

С.О. Щотка